

Tisdagen den 11 april

Kl. 15.00

*Om ett uttalande
rörande utländska för-
värv av svenska företag*

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

1 § Justerades protokollet för den 3 april.

2 § Svar på interpellation 1988/89:141 om ett uttalande rörande utländska förvärv av svenska företag

Anf. 1 Industriminister IVAR NORDBERG:

Herr talman! Nic Grönvall har i en interpellation frågat mig om riksdagsman Lennart Petterssons uttalande om att de 10–15 största företagen inte kommer att bli tillgängliga för utländska köpare ger anledning till någon regeringsåtgärd.

Regeringen har vid två tillfällen under senare år redovisat sin syn på frågor om utländska förvärv av svenska företag.

I propositionen 1986/87:74 om näringspolitik inför 90-talet redovisades ingående regeringens praxis i samband med tillstånd till utländska förvärv av svenska företag enligt företagsförvärvslagen. Regeringen gav riksdagen tillfälle att ta del av vad industriministern anfört om grunderna för att bevilja tillstånd till utländska förvärv av svenska företag.

I propositionen 1987/88:66 om Sverige och den västeuropeiska integrationen återkom regeringen till frågan om reglerna för utländska förvärv av svenska företag. Där anfördes att ett ställningstagande till den svenska etableringslagstiftningen i relation till EG:s bestämmelser får anstå till dess vissa utredningar avslutats. Regeringen framhöll också att i samband med detta ställningstagande bör även Sveriges övergripande mål i vad gäller relationerna till EG vägas in. Riksdagen uttalade med anledning av det konstaterandet att det är nödvändigt med en viss reglering av utländska förvärv av svenska företag.

I regeringskansliet avvaktas nu det utredningsarbete som görs av företagsförvärvsutredningen där vissa erfarenheter av 1982 års företagsförvärvslag utvärderas. I en av de arbetsgrupper inom regeringskansliet som kartlägger och diskuterar möjligheterna till en anpassning till EG och EG:s inre marknad förs en diskussion om EG:s etableringsregler och vilka krav på förändringar i de svenska etableringsreglerna som den svenska EG-politiken kan komma att aktualisera.

Genom detta utredningsarbete förbereds ett ställningstagande till den framtida utformningen av den svenska etableringslagstiftningen. Innan detta utredningsarbete är avslutat är det inte möjligt att redovisa vilka förändringar som kan bli aktuella. Jag räknar med att under nästa år kunna redovisa min syn på dessa frågor till regeringen.

Anf. 2 NIC GRÖNVALL (m):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag måste tyvärr konstatera att det var ett mycket dåligt svar. Det hör väl nästan till rutinen att oppositionspolitiker skall säga så, men i det här fallet tycker jag att svaret hade en mycket allvarlig brist.

Näringsutskottets ordförande, Lennart Pettersson, har uttalat sig om hur han såsom riksdagens främste företrädare för socialdemokratisk näringspolitik ser på innehålllet i gällande lag. Han har således sagt att han anser att man med tanke på den lag som vi nu har generellt kan säga att 10–15 företag inte bör få bli föremål för utländskt intresse. Jag har då ställt mig frågan om det kan vara möjligt att socialdemokratin företräds av en politik i riksdagen och av en annan i regeringsställning. Detta har industriministern negligerat totalt i svaret. Jag är då angelägen om att i detta inlägg få repetera den fråga som kräver ett svar, nämligen: Var står regeringen i förhållande till Lennart Petterssons tolkning av nuvarande lagstiftning? Det kan inte accepteras att socialdemokratin talar ett språk i riksdagen och ett annat i regeringen.

Svaret har även i övrigt väsentliga brister. Det är riktigt som det sägs i svaret att det finns två regeringsuttalanden i två propositioner från tidigare riksmöten. Det är även riktigt att de har blivit föremål för behandling i riksdagen. De bemöttes då givetvis med gillande av den socialdemokratiska majoritet som i allt väsentligt avgör näringsutskottets ståndpunktstaganden. Till dessa betänkanden från näringsutskottet har det emellertid fogats reservationer från oppositionen. Det har nu hänt saker sedan dess, herr industriminister.

Inom EG har utvecklingen rört sig framåt. Om industriministern inte är bekant med vad som har hänt vill jag tala om att EG:s ministerråd den 12 december förra året antog ett direktiv om en form av kontroll över företagsförvärv, nämligen såvitt gäller publikt noterade företag. Det finns distinkta regler om var gränserna för den kontrollen går. De är sannerligen inte sådana att de skulle kunna motivera Lennart Petterssons uttalanden.

Sedan vill jag även tala om för industriministern att så sent som förra måndagen, den 3 april, behandlade kommissionen frågan om den länge väntade regleringen av fusioner. Från kommissionens sida har man nu bestämt sig för att föreslå en reglering av företag med en omsättning som är större än 2 miljarder ECU, dvs. ungefär 15 miljarder svenska kronor.

Vi vet således att gränserna kommer att vara mycket snäva inom EG när det gäller statliga ingripanden mot främmande företagsförvärv. Parallellt med den utveckling jag nu har skildrat hanteras den s.k. Uruguay-rundan inom GATT. Inom den diskuteras en utveckling, dvs. en befrielse av handelsrelaterade direktinvesteringar. Valutalagstiftningen upphör i Sverige. Möjligheter till direktinvesteringar öppnas för svenska företag. Inom regeringen sitter man dock still, skakar på huvudet och säger att vi skall utreda.

Det är alldeles uppenbart, herr industriminister, att omständigheterna har förändrats. Det går inte längre att undvika att ta ställning i denna fråga, genom att hänvisa till att vi inte vet vad som pågår inom EG. Vi vet nämligen vad som pågår inom EG. Vi vet också att statsministrarna inom EFTA har avgivit en klar deklaration om villighet att delta i alla de fyra friheterna, bland dem inräknas som bekant också kapitalets fria rörlighet.

Det går då inte att blunda för att mängder av omständigheter har förändrats. Om Sverige verkligen menar allvar med sin vilja att delta i den europeiska integrationen måste Sverige också visa att vårt land välkomnar främmande investeringar här på samma sätt som vi nu låter svenska företag göra fria investeringar utomlands.

Jag vill fråga industriministern om inte den här utvecklingen för det första är bekant för industriministern, och om den för det andra inte gör att regeringen finner tiden vara mogen att tala ut om den här saken. Är regeringen verkligen beredd att på lika basis låta närmandet till Europa även omfatta rätten till direkta investeringar? Är regeringen beredd att följa upp vårt ståndpunktstagande i de viktiga frihandelsfrågorna genom att nu ge besked om att vi här i Sverige skall göra precis som alla andra på jorden gör, nämligen låta kapitalet vara verkligt fritt: vårt land är tillgängligt för främmande investeringar.

Anf. 3 Industriminister IVAR NORDBERG:

Herr talman! Ja, Nic Grönvall, jag förutsätter att Lennart Pettersson, liksom vilken annan riksdagsledamot som helst, har rätt att uttala vad han tycker i olika frågor, på samma sätt som Nic Grönvall gör i olika sammanhang.

För regeringens vidkommande gäller att vi, vid behandlingen av sådana här frågor, har att följa den lagstiftning som riksdagen har lagt fast. Jag sade i mitt svar till Nic Grönvall att vi just nu håller på att göra en utvärdering av nuvarande lagstiftning för att överväga vilka förändringar som kan bli nödvändiga, om några sådana behöver göras, vid en EG-harmonisering. Låt mig till Nic Grönvall säga att olika slags kontroll av utländska förvärv av företag inte är någon företeelse som är unik för Sverige. Sådan kontroll finns även i många andra länder.

I vad gäller EG har fria kapitalrörelser ingått i Romfördraget ända sedan 1958, men först på senare tid har sådana genomförts i flertalet EG-länder. Några av EG-länderna har dock ännu inte genomfört fri etablering. Att man träffar överenskommelser om vad som skall gälla mellan länderna inom EG är en sak; hur man förhåller sig till tredje land är naturligtvis en helt annan.

I vad gäller handläggningen av den här typen av frågor så vill jag påpeka att våra grannländer, exempelvis Norge och Finland, har en förvärvslagstiftning av i princip samma utformning som den svenska. I den amerikanska handelslagen, som infördes förra året, finns det ett avsnitt där presidenten bemyndigas att förbjuda utländska förvärv av amerikanska företag, om sådana förvärv anses stå i strid med amerikanska nationella säkerhetsintressen. Där går man så långt att myndigheterna har rätt att upphäva ett redan genomfört övertagande, om det anses stå i strid med de nationella säkerhetsintressena.

Riksdagen har, som jag sade förut, när man behandlat den här frågan uttalat att någon form av lagstiftning även i framtiden måste föreligga i de här sammanhangen. Jag vill också påpeka att det i många länder finns andra typer av hinder, som är mindre synliga än vår företagsförvärvslag. Det kan gälla regler på skatteområdet, inom bolagslagstiftningen och liknande. Även konkurrenslagstiftningen används ibland i syfte att hindra oönskade utländska förvärv.

Vi undersöker nu, som jag sade i mitt svar, hur det ligger till med de här frågorna. Dels tar vi reda på hur förvärvslagstiftningen ser ut i de andra länderna där sådan finns och vilka kriterier som tillämpas, dels försöker vi få en uppfattning om vilka andra hinder som finns i olika länder. Syftet med analysen och genomgången är alltså att se vilka hinder som våra svenska företag kan råka ut för i den fortsatta internationaliseringen. När vi har gjort den här kartläggningen eller utvärderingen kommer vi också, när den tiden är inne, att förelägga riksdagen förslag om vilka förändringar av den svenska företagsförvärvslagen som vi anser motiverade.

Anf. 4 NIC GRÖNVALL (m):

Herr talman! Det blev så mycket mer angeläget att få denna replik som den som givit anledning till repliken har anlät till kammaren. Jag ber att få hälsa Lennart Pettersson välkommen och förutser att han kommer att bidra till klarhets skapande.

Det som industriministern nu säger är i och för sig mycket intressant. Det är möjligt att industriministern kommer att korrigera det som jag nu alldeles strax skall säga, men jag uppfattade industriministern så att han sade att Lennart Pettersson får tycka vad han vill och att det i det uttalandet i varje fall inte låg ett stöd för den åsikt som denne givit uttryck för. Vad denne har givit uttryck för är nämligen inget annat än en insubordination i förhållande till vår lagstiftning.

Den nuvarande lagstiftningen säger att den svenska regeringen har rätt att vägra ett förvärv i fall där väsentliga allmänna intressen träds för när. Lennart Pettersson nöjer sig däremot med att peka på storleken. Det är det som är det uppseendeväckande. Han säger t.o.m. att det för Volvo går bra att köpa BMW, men att BMW skall hålla tassarna borta från Volvo. Sådana uttalanden är förödande farliga för Sverige. De inger vår omvärld intrycket att vi här uppe är tyckmyckna och att vi sätter oss över internationella överenskommelser. Det är riktigt, herr industriminister, att man i andra länder har regelverk, och jag är övertygad om att också vi skall ha ett regelverk, nämligen av den innebörden att de utländska företagsförvärven inte skall få skada svensk konkurrens.

Betecknande för det som sker ute i Europa är att den kontrollagstiftning som där finns syftar till en enda sak, nämligen att garantera att konsumenter och företag är tillförsäkrade en konkurrens. Man avser alltså inte att tolerera att någon får en sådan marknadsställning att konkurrensen kuperas till nackdel för konsumenter och industri.

Jag är övertygad om att ni, herr industriminister, är mycket väl medveten om anledningen till att jag tar upp den här debatten, särskilt med tanke på Lennart Petterssons egendomliga uttalanden. Man uppfattar nämligen inom

det internationella näringslivet den svenska regeringspolitiken i denna fråga på alla möjliga negativa sätt. Man talar om utpressning och om obstruktioner, t.o.m. om att regeringen ställer upp politiska villkor, något som är helt främmande för den nuvarande lagstiftningen. I det avseendet vill jag hänvisa industriministern till nr 7 i år av Veckans Affärer.

Jag är angelägen om att få ett svar på frågan huruvida industriministern är beredd att korrigera mitt uttalande vad gäller Lennart Petterssons uttalande eller inte.

Anf. 5 Industriminister IVAR NORDBERG:

Herr talman! Jag vill först till Nic Grönvall, som hänvisar till en tidskrift, säga att det är riktigt att det i olika sammanhang har framförts kritik mot handläggningen av tillståndsärendena. Men jag vill understryka att den praxis som utvecklats i fråga om tillstånd till företagsförvärv helt följer riksdagens beslut. Det är riktigt att regeringen i vissa tillståndsärenden erhåller utfästelser från köparen om den fortsatta verksamheten i det köpta företaget. Så sker när det är fråga om ett förvärv som enligt företagsförvärvslagen berör ett företag med skyddsvärda intressen och där förvärvet kan inverka negativt på dessa. I flertalet fall är utfästelserna från den utländske förvärvaren om den fortsatta verksamheten i det förvärvade företaget då en förutsättning för ett bifall till ansökningen.

Regeringen har inte för avsikt att ändra på sitt agerande i dessa frågor, eftersom det ligger i linje med riksdagens beslut.

Jag förstår nu att Nic Grönvall har ställt sin interpellation till mig närmast för att få en debatt med Lennart Pettersson. Lennart Pettersson är ju närvarande och kan själv avgöra om han vill ta upp den debatten med Nic Grönvall. Jag sade dock om Lennart Petterssons inlägg i det här sammanhanget att denne måste ha samma rätt som vilken annan riksdagsledamot som helst, t.o.m. samma rätt som Nic Grönvall, att ge uttryck för uppfattningar som han har.

Till detta lade jag att jag som industriminister och regeringen som helhet måste följa gällande lagstiftning och pröva ärendena i enlighet med denna. Om en prövning av ett sådant här förvärvsärende kommer att gå i den ena eller den andra riktningen, kan jag som industriminister icke ge något som helst förhandsbesked om. Skulle ett sådant ärende bli aktuellt, kommer det att prövas i enlighet med gällande lagstiftning.

Anf. 6 NIC GRÖNVALL (m):

Herr talman! Det senaste inlägget var ju bra, men det är också självklart att industriministern följer lagen. Det intressanta är att vår lagstiftning på den här punkten är mycket otydlig. Vad är ett "avsevärt allmänt intresse", industriministern? Är det sysselsättningen i Bergslagen? Är det kvinnlig sysselsättning i nedre Norrland? Är det arbetsplatser i Göteborg? Är det jordbruksnäringen? Är det gruvnäringen?

Industriministern måste ge någon vägledning, så att vi alla vet att det inte bara gäller de stora företagen, något som Lennart Pettersson har sagt. Nu är det ju så, herr industriminister, att Lennart Pettersson inte är vem som helst. Jag är mycket mera "vem som helst" än han, tyvärr. Jag skulle mycket gärna vara ordförande i näringsutskottet, men då skulle jag vakta min tunga litet

bättre än Lennart Pettersson har gjort. Han är, som sagt, inte "vem som helst". Han företräder det största partiet i riksdagen i ett av de viktigaste utskotten, och han är minsann flitig att göra uttalanden. Vi hörde honom t.ex. i går tala om försvarsnäringarna i Skåne.

I det här fallet har han gjort ett uttalande som jag tycker står klart i strid med lagen, och därför var det angeläget för mig att få veta av industriministern att detta inte var den socialdemokratiska regeringens politik. Jag tycker att jag har fått svar på den frågan och fått veta, att industriminister Nordberg inte delar Lennart Petterssons uppfattning och att man alltså inte kan uttala sig på det sätt som Lennart Pettersson har gjort. Redan det är egentligen en framgång för min interpellation.

Anf. 7 Industriminister IVAR NORDBERG:

Herr talman! Nic Grönvall bad om exempel på vilka kriterier som kan ligga till grund för prövningen. Sådana kriterier kan vara säkerhetspolitiska intressen och unik teknisk kompetens, som det är värdefullt för oss att ha kvar i Sverige. Sysselsättningsaspekter och regionalpolitiska aspekter är också sådant som vägs in i de här sammanhangen.

Tredje vice talmannen anmälde att Nic Grönvall anhållit att till protokollet få antecknat att han inte ägde rätt till ytterligare inlägg.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 1988/89:142 om verksamheten vid patent- och registreringsverket

Anf. 8 Industriminister IVAR NORDBERG:

Herr talman! Nic Grönvall har frågat mig vad jag avser att göra för att förbättra förhållandena vid patent- och registreringsverket, främst vid dess varumärkes- och bolagsavdelningar.

För drygt tre år sedan slutfördes en omfattande översyn av patentverkets organisation och ledningsformer. Detta ledde till att en rad effektivitetshöjande åtgärder vidtogs. Patentverket, som är helt självfinansierat, gjordes mer resultatorienterat och beslutsansvaret delegerades i stor omfattning. Nya rutiner för verksamhetsplanering och resultatuppföljning infördes. En ny budgetmodell som gör det möjligt att snabbare anpassa verkets resurser till förändringar i efterfrågan började tillämpas på flera av verkets avdelningar. En stordator införskaffades i Stockholm, och ett omfattande program för utvidgad datorisering beslutades.

I samband med organisationsöversynen riktades, som redovisas i interpellationen, uppmärksamheten på problemet med växande ärendebalanser och långa behandlingstider inom vissa verksamhetsdelar. Såväl jag som verkets ledning inser till fullo de negativa konsekvenser som dessa förhållanden får för verkets kunder. I denna del instämmer jag sålunda med Nic Grönvall.

Jag kommer i det följande att behandla varumärkesenheten och bolagsavdelningen var för sig.

I översynen, som för övrigt kompletterades med insatser från externa

konsulter, pekades på att de problem på varumärkesenheten som gällde effektiviteten endast kunde lösas genom en omfattande datorisering av enhetens arbetsrutiner. Utvecklingsinsatserna för ett utökat datorstöd forcerades därför. Eftersom de på marknaden tillgängliga systemen inte fyllde patentverkets behov, stod det klart att systemkonstruktionen måste ske i verkets egen regi. För att påskynda arbetet tillfördes patentverkets dataenhet utomstående expertis. Flera av förbättringarna av datorstödet förväntas kunna tas i bruk under 1990.

Trots de med ökad datorisering förbundna effektivitetsvinsterna, stod det tidigt klart att varumärkesenhetens personal, som är ca 35 till antalet, var underdimensionerad i förhållande till efterfrågan på enhetens tjänster. Betydande rekryteringsinsatser har därför gjorts, men det tar viss tid innan effekterna av detta blir märkbara. Anledningen är att färdigutbildad personal inte finns att tillgå på arbetsmarknaden. Det krävs minst ett års internutbildning för att en nyanställd skall bli fullt produktiv. Eftersom internutbildningen måste ske på enheten, medför varje nyanställning produktivitetstförluster hos befintlig personal. Av detta skäl måste ökningen av enhetens bemanning ske gradvis över en längre tidsperiod. Handläggningstiderna minskas dock i viss mån redan nu genom övertidsarbete.

Enligt patentverkets ledning kan vidtagna åtgärder beräknas att under år 1989 medföra en halvering av tiden från ansökans ingivande till dess att kontakt tas med sökanden. Den tiden är för närvarande 18 månader och skall alltså halveras till nio månader. Slutmålet är att minska denna tid med ytterligare två månader, dvs. till sju månader.

Komplikationer i samband med datoriseringen och hög personalomsättning har medfört vissa problem med distributionen av varumärkestidningen. Åtgärder har vidtagits och problemen är nu eliminerade.

När det gäller bolagsavdelningen, som är lokaliserad till Sundsvall, är datoriseringen i väsentliga stycken genomförd. Denna, jämte andra effektivitetshöjande åtgärder, har medfört årliga produktivitetsförbättringar på i genomsnitt mer än 10 % under de senaste fem åren. Bolagsavdelningens huvudproblem är att snabbt anpassa sina resurser till en ökad efterfrågan på avdelningens tjänster som troligtvis saknar motstycke inom den statliga myndighetsfären.

Antalet nybildade bolag har ökat från 5 000 till 30 000 per år under 1980-talet. Under samma period har efterfrågan på bolagsavdelningens samtliga myndighetstjänster ökat från 50 000 till 150 000 ärenden per år. Under 1980-talet har vidare arbetsproduktiviteten på avdelningen ökat med 130 %. Den genomsnittliga väntetiden beträffande registreringsärenden har under samma tid minskat från tio till sex veckor. Särskilda åtgärder har vidtagits för att minska väntetiderna i nybildningsärenden. Om sökanden lämnat in korrekta handlingar, får han beslutet inom en vecka.

Trots detta är behandlingstiden för vissa ärendetyper oacceptabelt lång. Det gäller framför allt ärenden rörande ändring av ett bolags firma.

Patentverket har påbörjat en utredning om en delvis ändrad organisation på bolagsavdelningen. Avsikten är att effektivisera handläggningen genom inrättandet av ett antal produktionsgrupper, som är mindre än nuvarande enheter. Genom detta förväntas produktionen öka ytterligare.

Bolagsavdelningen saknar i motsats till övriga avdelningar inom patentverket den finansiella flexibilitet som förändringar i efterfrågesituationen kräver. Frågan bereds nu inom regeringskansliet, i samverkan med rikskontrollstyrelsen. Den nya lösningen bör innebära att en påtaglig förbättring av situationen på bolagsavdelningen skall kunna märkas redan mot slutet av innevarande år.

Jag vill till slut framhålla att både jag och patentverket är medvetna om de problem som för närvarande finns inom verket. Frågorna är emellertid, som framgått av vad jag nyss har anfört, uppmärksammade, och åtgärder sätts nu in. Det skall leda till en för alla berörda tillfredsställande situation.

Anf. 9 NIC GRÖNVALL (m):

Herr talman! Jag tror det är första gången under mina sju riksdagsår som jag säger att det är ett genuint bra interpellationssvar. Jag ber att få gratulera till det och tackar särskilt mycket för svaret.

Vi har fått veta vad som pågår i regeringskansliet. Därigenom kan alla de parter som är beroende av verksamheten på patentverket både göra sin planering utifrån vad vi här har fått veta och i framtiden hålla regeringen så mycket mer ansvarig om de tidsplaner och åtaganden som här har presenterats inte kan fullföljas.

Jag skall egentligen bara ägna mig åt att göra några reflexioner kring de olika frågorna tillgängliga för industriministern.

Ett av problemen med varumärkesenhetens arbete är att handläggningstiden vid prövningen är mycket lång. Det finns en del förklaringar till det givna här. Men det finns ett grundläggande argument i svaret som möjligen ger en viss oro, nämligen att interna problem, som kan uppkomma i samband med en datorisering, enligt industriministern måste lösas internt. Jag förstår att det sliter på resurserna oerhört, och jag ifrågasätter det visa i att hävda att patentverkets verksamhet är så unik att extern rådgivning inte kan förekomma. Särskilt varumärkesenheten kännetecknas av att man där i allt väsentligt måste ha gått omdöme. I de myndighetsärenden där prövning skall ske handlar det inte om att vara jurist eller ekonom eller ingenjör, utan det handlar om att ha gott omdöme, att kunna avgöra vad som är förväxlingsbart och vad som är en ursprunglig bild eller ett ursprungligt begrepp. Även andra handläggare än de som nu arbetar där borde kunna ha detta goda omdöme. Såvitt jag har kunnat inhämta är handläggarrollen reserverad för juristutbildade medarbetare. Jag vill ifrågasätta den praxisen. Man skulle möjligen kunna komma mycket längre om man sänkte ambitionsnivån när det gäller medarbetarnas kompetens.

Jag kan också bjuda på den reflexionen att en hel del av myndighetens beredningsarbete skulle kunna läggas ut på entreprenad. Jag vet att det för en socialdemokratisk regeringsmedlem naturligtvis låter som att svära i kyrkan att säga så. Men det handlar här om att analysera databaser, att göra avvägningar mellan resultat från databasen och den aktuella ansökningsenheten och att motivera ett ståndpunktstagande. Jag är övertygad om att det skulle kunna vara ett mycket värdefullt tillskott till patentverkets resurser om man kunde använda sig av enskilda konsulter även i det direkta beredningsarbetet. Den ståndpunkten gör sig väldigt mycket gällande också när vi går över

på bolagsavdelningens arbetsformer. Det svåraste problem som näringslivet ställts inför är bolagsavdelningens tröghet när det gäller handläggningstiderna i samband med ändringar av bolagsordning och speciellt, som nämns i svaret, i samband med ändring av bolagets firma. Ett företag står mer eller mindre naket i avvaktan på att dess blivande namn kan accepteras och på att dess registreringsbevis får form.

Det sägs i svaret med viss stolthet att handläggningstiderna har minskat från 10 till 6 veckor. Jag skulle vilja säga att det möjligen är en bra tendens men att det är uselt att vi måste ha det så.

Jag vill avsluta mitt inlägg helt enkelt med att önska både riksrevisionsverket, regeringen och patentverket mycket framgång, för vi är många i Sverige som skulle ha glädje av att vi fick ett bättre patentverk.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Föredrogs och hänvisades

Proposition

1988/89:122 till trafikutskottet

5 § Anmäldes och bordlades

Förslag

1988/89:25 Riksdagens revisorers förslag angående statistiken över mer-
värdeskatt

Redogörelse

1988/89:20 Riksdagens revisorers berättelse över granskningen av Stiftelsen
Riksbankens jubileumsfonds verksamhet under år 1988

6 § Anmäldes och bordlades

Motionerna

med anledning av prop. 1988/89:86 med förslag till utlänningslag m.m.

1988/89:Sf29 av Lars Werner m.fl. (vpk)

1988/89:Sf30 av Hans Göran Franck och Ulla-Britt Åbark (båda s)

1988/89:Sf31 av Sylvia Pettersson och Ines Uusmann (båda s)

1988/89:Sf32 av Göran Ericsson (m)

1988/89:Sf33 av Karin Söder (c)

1988/89:Sf34 av Rune Backlund m.fl. (c)

1988/89:Sf35 av Ragnhild Pohanka och Eva Goës (båda mp)

1988/89:Sf36 av Maria Leissner m.fl. (fp)

1988/89:Sf37 av Lahja Exner och Ines Uusmann (båda s)

med anledning av prop. 1988/89:125 med förslag om tilläggsbudget II till
statsbudgeten för budgetåret 1988/89

1988/89:Fö20 av Paul Ciszuk och Inger Schörling (båda mp)

1988/89:So28 av Marianne Jönsson m.fl. (c)

1988/89:Kr7 av Ingrid Sundberg m.fl. (m)

Prot. 1988/89:94	1988/89:T18 av Hans Lindfors (mp)
11 april 1989	1988/89:N23 av Per-Ola Eriksson m.fl. (c)
<i>Meddelande om interpellation</i>	1988/89:N24 av Lars Werner m.fl. (vpk)
	1988/89:A8 av Sonja Rembo m.fl. (m)
	1988/89:A9 av Börje Hörnlund m.fl. (c)
	1988/89:A10 av Elver Jonsson m.fl. (fp)
	1988/89:A11 av Sonja Rembo m.fl. (m)

7 § Anmäldes och bordlades
Skatteutskottets betänkande
1988/89:SkU19 Anslag till tullverket, m.m.

Näringsutskottets betänkanden
1988/89:NU18 Anslag till bankinspektionen och försäkringsinspektionen
1988/89:NU19 Vissa anslag inom utrikesdepartementets område
1988/89:NU20 Tekoindustri och tekohandel
1988/89:NU21 Mineralförsörjning m.m.
1988/89:NU23 Vissa anslag inom civildepartementets område

8 § Meddelande om interpellation

Meddelades att följande interpellation framstälts

den 11 april

1988/89:195 av *Elver Jonsson* (fp) till arbetsmarknadsministern om en ny arbetsförmedlingslag:

Den nu gällande arbetsförmedlingslagen tillkom år 1935. Lagen anses var bristfällig och svår att tolka. Tillämpningen av lagen har också inneburit en osäkerhet hos bl.a. de seriösa kontorsserviceföretagen.

Arbetsmarknadsutskottet konstaterade i mars 1987 att det faktum att mer än 50 år gått sedan arbetsförmedlingslagen kom till innebär att den i vissa avseenden kan vara svår att tolka och tillämpa. Med hänsyn härtill, samt till de snabba förändringarna på arbetsmarknaden med nya verksamheter som kan förete vissa likheter med arbetsförmedlingsverksamhet, framstår den pågående översynen av arbetsförmedlingslagen i arbetsmarknadsdepartementet som angelägen. Arbetet förutsattes bedrivas skyndsamt och målmedvetet. (AU 1986/87:11, s. 31–32.)

Arbetsmarknadsutskottet återkom till frågan ett år senare, dvs. våren 1988. Utskottet hänvisade då till att man inhämtat att regeringen före hösten skulle ha ett förslag färdigt att presentera för riksdagen (AU 1987/88:11).

Jag vill mot den angivna bakgrunden fråga arbetsmarknadsministern:

1. Har departementet utarbetat ett förslag till ny arbetsförmedlingslag?
2. Om så är fallet – varför låter man inte remissbehandla förslaget?
3. När beräknas en proposition föreligga?

Meddelades att följande frågor framställdes

Meddelande om frågor

den 11 april

1988/89:570 av *Nils T Svensson* (s) till statsrådet Lena Hjelm-Wallén om det bilaterala utvecklingssamarbetet med Etiopien:

Sverige har i dagarna tagit emot ett besök av Etiopiens regering, representerad bl.a. av landets utrikesminister. Från Etiopien har vi på senare tid nåtts av oroande rapporter både om kriget och om läget för de mänskliga rättigheterna. Sverige har sedan lång tid bilateralt utvecklingssamarbete med Etiopien.

Hur ser biståndsministern på detta samarbete mot den här tecknade bakgrunden?

1988/89:571 av *Per-Ola Eriksson* (c) till statsrådet Anita Gradin om importrestriktionerna för vissa komponenter till dataindustrin:

Det finns ett starkt svenskt intresse att vidareutveckla högteknologisk industri och att kunna utveckla den nordiska hemmamarknaden. För den svenska dataindustrin är det nödvändigt att kunna importera komponenter från andra länder. För import av vissa komponenter från t.ex. USA till dataföretag verksamma i vårt land gäller emellertid vissa restriktioner. Motsvarande restriktioner finns inte för dataföretag i Finland. Svensk dataindustri missgynnas därigenom i förhållande till sina konkurrenter. Därför bör svenska myndigheter verka för att Sverige inte beläggs med hårdare restriktioner med avseende på import och export än övriga nordiska länder.

Med anledning av detta vill jag till utrikeshandelsministern ställa följande fråga:

Vilka åtgärder har regeringen vidtagit för att dataföretag verksamma inom Sverige inte skall beläggas med olika importrestriktioner vid import av komponenter utan bli likabehandlade med andra nordiska länder?

1988/89:572 av *Gudrun Schyman* (vpk) till utrikesministern om en kärnvapenfri zon i Norden:

Fredagen den 7 april sjönk en sovjetisk atomdriven och kärnvapenbestyckad ubåt i Norska havet. Fredagens händelse är en ny påminnelse om det radioaktiva samhällets risker. Debatten har hittills främst handlat om den civila kärnkraftens risker. Den militära kärnkraften hamnar i en gråzon utanför, trots att den är mycket omfattande. Antalet atomdrivna militära fartyg är i dag över 400. USA:s och Sovjets kärnubåtar uppgår till ca 300, resten är ubåtar från Frankrike och England, samt övervattensfartyg.

Stormakternas marina kärnvapenstrategi måste stoppas, och Sverige som neutralt land kan arbeta aktivt för detta. Den nu aktuella händelsen är

ytterligare ett argument för att Sverige skall intensifiera sitt arbete för att få till stånd en kärnvapenfri zon i Norden, och att Sverige äntligen skall föregå med gott exempel genom att kräva garantier för att främmande flottbesök inte är utrustade med kärnvapen.

Är utrikesministern beredd att vidta sådana åtgärder?

1988/89:573 av *Claes Roxbergh* (mp) till statsministern om bättre regeringsinformation till miljöpartiet de gröna:

I en rad frågor har miljöpartiet de gröna ställts utanför väsentlig information.

Nyligen informerades endast partierna i utrikesnämnden om säpo-utredningen.

På detta sätt ställs två av riksdagens partier utanför.

Är statsministern beredd att informera miljöpartiet de gröna bättre i fortsättningen?

1988/89:574 av *Inger Schörling* (mp) till arbetsmarknadsministern om de regionalpolitiska satsningarna vid anpassning till EG:

Sveriges närmande till EG diskuterades vid en konferens i Kiruna förra veckan.

I en intervju i Dagens Eko i fredags kommenterade arbetsmarknadsministern det som framkommit under diskussionerna.

När det gäller regionalpolitik skall vi – enligt Ingela Thalén – förhandla med EG om de regionalpolitiska åtgärder vi vill genomföra, men det kan också bli tal om att vi måste avstå från vissa regionalpolitiska medel.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är:

Vilka regionalpolitiska medel skall vi avstå från?

1988/89:575 av *Marianne Samuelsson* (mp) till arbetsmarknadsministern om de regionalpolitiska satsningarna vid anpassning till EG:

Vilka regionalpolitiska åtgärder som vi i dag använder oss av måste vi avstå från vid en anpassning till EG?

Hur kommer de framtida regionalpolitiska satsningarna att se ut?

1988/89:576 av *Ewa Hedkvist Petersen* (s) till justitieministern om gemensam vårdnad för ogifta föräldrar:

Ogifta föräldrar har inte, till skillnad från gifta, automatiskt gemensam vårdnad om sina barn. För att få detta krävs en gemensam anmälan till pastorsämbetet.

Vi vet att många ogifta föräldrar gör denna anmälan, men också att många, av olika anledningar, låter bli och därmed har mamman automatiskt enskild vårdnad. Ofta beror underlåtenheten på att det bara inte blivit av att göra anmälan till pastorsämbetet. I samband med separationer kan detta leda till

komplikationer, då vårdnadsfrågan kan bli en del som leder till oenighet mellan föräldrarna. Detta är inte barnen betjänta av.

Prot. 1988/89:94
11 april 1989

Är justitieministern beredd ta initiativ så att även ogifta föräldrar mer regelmässigt erhåller gemensam vårdnad om sina barn?

Meddelande om frågor

1988/89:577 av *Maria Leissner* (fp) till statsrådet Maj-Lis Lööw om utvisningsbeslut rörande turkiska kurder:

Under den senaste tiden har regeringen fattat ett antal beslut om utvisning av turkiska kurder, inkl. sådana som enligt egen uppgift aktivt arbetat för ökad kurdisk självständighet i Turkiet.

Jag vill fråga invandrarministern:

Anser invandrarministern att det är uteslutet att en kurd som gjort sådana uttalanden kommer att fängslas eller utsättas för annan politisk förföljelse vid återkomsten?

1988/89:578 av *Daniel Tarschys* (fp) till socialministern om ökade resurser för forskningen kring amalgam:

Efter en grundlig beredning i socialutskottet (SoU 1988/89:7), uttalade sig en enhällig riksdag i december 1988 för vidgad forskning kring amalgam och andra dentalmaterial, i enlighet med det program för tvärsektorieell forskning som på socialstyrelsens uppdrag utarbetats av professor Friberg. Enligt programmet erfordras ytterligare ungefär 4 milj. kr. per år för finansiering av olika insatser.

Regeringen har överlämnat riksdagens beslut till medicinska forskningsrådet "för den åtgärd vartill rådet, med beaktande av vad utskottet anfört, finner anledning".

Medicinska forskningsrådet har därefter genom omprioriteringar beslutat frigöra 1 milj. kr. för forskning kring amalgam.

Jag vill nu fråga socialministern:

Vilka ytterligare åtgärder avser regeringen att vidta för att säkerställa att riksdagens beslut verkställs?

1988/89:579 av *Sten Andersson* i Malmö (m) till statsrådet Anita Gradin om vapenexporten:

Enligt uppgifter i pressen har Skånes socialdemokratiska partidistrikt den 9 april uttalat att Sverige inte bör ha någon vapenexport.

Skulle ett sådant beslut fattas av riksdagen innebär det bl. a. att verksamheten vid Kockums Marine AB i Malmö läggs ner. Nämnda företag är framöver huvudsakligen beroende av att kunna exportera ubåtar och ubåtskunnande.

Prot. 1988/89:94
11 april 1989

Är statsrådet beredd att lägga fram förslag till riksdagen, innebärande att all svensk vapenexport stoppas?

Meddelande om frågor

10 § Kammaren åtskildes kl. 15.35.

In fidem

BERTIL BJÖRNSSON

/Gunborg Apelgren